

Sayı: 3 — Yıl: 1
CUMA
1 Ocak 1951

Fiyatı 25 kuruştur.

Basıldığı yer:
İstanbul, Şaka Matbaası

Kalem

CEP GAZETESİ

Sahibi ve Yazı işlerini
fiilen idare eden:

Semih Mümtaz S.

Sinan Matbaası - Vilâyet
Konağı karşısında No. 15
(Husufî daire)

Telefon: 20159

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR. SİYASİ, İÇTİMÂİ, EDEBİ MÜSTAKİL GAZETEDİR

Bu nüshamızda merhum Rıza
Tevfik Beyin el yazısıyla şiirleri:
ve fotoğrafları vardır

ve

O. Prof. Hüseyin Şükrü Baban

★

Üstad Refik Halid

★

Mehmet Şerif (Paşa)

★

Bedii Fâik

★

A. Tevfik

★

Enis T. Til

★

Mustafa Rağıp

★

Kemal Ohri

★

Semih Mümtaz S

ve

Fransızcalar

Dördüncü nüshamız
15 Ocakta çıkacaktır

Esrar Perdesi Sıyrılıyor

Ord. Prof. Şükrü BABAN

Bütün dünyanın heyecanını ve dikkatini üzerine çeken cihet Kore mücadelesinin son safhasında Çin Halk Cumhuriyeti hükümetinin takınacağı tavır olmuştur. General MacArthur kumandasındaki Amerika ve Birleşmiş Milletler birlikleri 38 inci arz dairesinin şimalinden uzaklaştırılarak cenuba sürülünce, Pekin idaresinin nasıl bir politika takip edeceği merakla bekleniyordu. Bahusus ki Birleşmiş Milletlerden üç arabulucu heyet ateş kesme emri istihsalı için Çin payitahtına iki defa müracaat etmişti. Bu başvurmalara doğrudan doğruya değil, fakat bilvasıta on gün sonra bir cevap çıkmıştır. Çin komünist hükümeti Baş ve Dış İşleri Bakanı General (Suenlay) ateş kesmek için su şartları ileri sürüyor: Korenin Amerikalılardan boşaltılması, Formozanın Çine iadesi, Çinin Birleşmiş Milletlere kabulü...

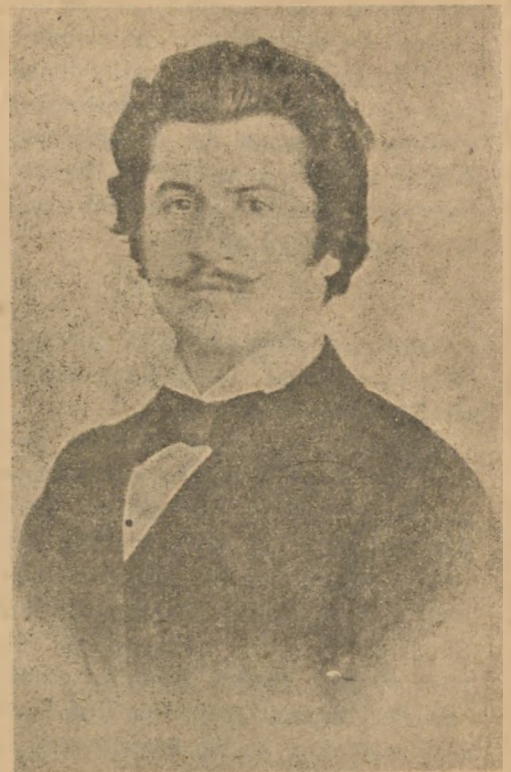
Formozayı Çine iade esasen müteveffa Ruzveltin kabul ettiği bir esastır. Yalnız şimdi tereddüdü mucip cihet, bu iade vadi Milliyetçi Çine yapılmış olduğu halde Komünist Çinin Pekine yerleşmiş olmasıdır. Mamafih eninde sonunda bu iade keyfiyeti tahakkuk edecektir.

Koreden yabancı kuvvetleri çekmek de mukarrerdir. Hattâ üç arabulucular Çinin de dâhil olacağı Birleşmiş Milletler heyetinin bu işi düzenlemesini teklif ediyordu.

Komünist Çinin Birleşmiş Milletlere kabulü keyfiyeti de âdeta, bu müzakerelerle fiilen tahakkuk etmiştir. General (Whu) Newyorkta, Birleşmiş Milletler âzasiyle, aynı haklara sahip olarak yer almadı mı? Komünist Çin delegeleriyle Amerikalıların teması zaten fiilî bir tanıma değil midir? İşte üçlerin Pekine başvurmaları ve Çinin istediği yerde

müzakerelere amade bulduklarını bildirmeleri bu hükümeti hukukî bir teşkil olarak kabul değil midir? Bu adımların arkasından daha kat'i hatvenin atılacağı bedihî değil midir?

Komünist Çinin dilekleri bu üç nokta ise, bunların hepsi de şimdiden elde edilmiş gibidir. Şu halde, Pekin ricalinin bu derece haşin ve sert bir dil kullanarak, bu kadar abus bir çehre takınmaları niçin? Sulh yoluyla elde edeceklerini behemehal zorla istihsal için bir söz ve ahitleri mi var? Ve böyle bir taahhüt varsa bu, kime karşıdır ve niçindir? Yoksa Çinlilerin, bir türlü açıklıyamadıkları başka istek ve ıstırapları da mı var? Mançuride yapılan bombardıman ve tahribat için tazminat vermeyi, Birleşik Amerika, daha Kore harekâtı gönüllüler lehine dönmeden kabul etmemiş miydi? Bütün bu Çin dramının esrar perdesi biraz sıyrılır gibi oluyor ama, tamamiyle tavazzuh etmiyor.

Rıza Tevfik'in gençliği

Suya Nakışlar:

Rıza Tevfik'in 4 Yemeği

Refik Halid KARAY

Adam vardır ki, yemek yemesini sever, yine adam vardır ki, yemek yedirmesini sever; hem yemesini, hem yedirmesini sevenlere de rastlarsınız. Bir adam da vardır ki elile yaptığı yemeği başkalarına yedirmekten haz duyar. Feylosof Rıza Tevfik bu ayrı ayrı tipteki insanların birleşmiş seçkin bir örneğidir. Güzel yer, güzel yedirir ve güzel yaptığı yemekleri ikramdan ve güzel yapılmış yemeklere iltifattan, derin bir hislilikle zevk alırdı.

Çok mu yerdı? Hayır. Az, fakat keyifle, tadına tat kata kata, hakkını vere vere, şiirini seze seze, renk, rayiha, şekil, çeşni estetiğini ayırt ede ede, tahlilini yapa yapa, kısacasını firenklerin «gourmet» dedikleri mânada ve bir Lucullus gibi anlayışla, mutahassısca-sına yerdı.

Şiirlerinde eski ile yeniye şaşılacak bir hünerle birbirine katmış, yine eski ile yeiden en şirin, en nazlı, çiçek zarıflığında kelimeleri arayıp bulmuş, vezin ile kafiyede eskiyi yeni, yeniye eski sandıran sihirli marifete erişmiş, halk edebiyatımızı hem içten, hem dıştan, ruhuna, mimarisine dehâ katarak «restore» etmiş o büyük şairden yemek hususunda da beklediğimiz ne olabilir? İnceliğin son haddine varmak, dimağ veya damak zevkini kemal derecesine ulaştırmak, yemeği de şiirleştirmek, dedeler yadigârı yemekleri de, bir güzelliğe yüz güzellik daha katarak «restore» etmek değil mi?

★

Ara sıra — uzun gurbet yıllarında— birbirimize misafir olduğumuz zaman teselliye yemekte arardık.

Feylosofla bana ve ailelerimize gelince, biz zaten çoktanberi mutbak sırtına ermiş mutlu ve becerikli insanlardık. Buluştuk mu, döner dolaşır, söz yemek bahsine gelir, en neş'eli ve hareketli toplantı odamız ocakbaşı olurdu. Şimdi uzakta kalan ve karışık bir rüyaya dönen o günleri düşünüp çeşitli sahneleri hatırdan geçirirken Rıza Tevfik'i mutbaktaki iri bir tencereye eğilmiş, elinde tokmak, keşkeş döver vaziyette görüyorum. O işi, sanırım, biraz biraz da kol idmanı olarak ayrı bir zevkle, faydasına inanarak, bir taşla iki kuş vurmak için yapardı. Keşkeş, ger-

çekten kuvvete ihtiyaç gösteren bir yemektir. Etle buğday, sıcak sıcak ne kadar çok, iyi, uzun ve ara vermeden saatlerce dövülürse bu yemek o derece lezzetli, bembeyaz krem gibi yumuşak olur.

Biz acıkır. «eyter, elverir!» derdik: o, tam kıvamı gelmedikçe tokmağı bırakmaz, hepimizi oyalayıp zamanın geçtiğini unutturmak için de alâkımızı çeken bir bahis açar, yahut her birimize bir iş buyururdu. Nihayet, tencere geniş kayık tabağına boşaltılır, üzerine sıcak tereyağ döküldükten sonra bol kimyon ekilirdi, masa başına geçerdik.

Gurbetteki yemek od(ası, İstanbul'un bir köşesine dönerdi. Sanırdım ki pencereden bakıverince karşımda Erenköy sırtlarından adaları, yahut Şehzadebaşındaki evden yangın kulesini ve tepesine asılı bayrağı göreceğim.

★

Bazı zaman, içimizde nezleli veya hafifçe öksüren varsa sabah kahvaltısı olarak şekerle yumurta sarısı dövüp sıcak süt karıştırmak ve bol köpüklü «kuş sütü» yapmak vesilesini kaçırmazdı. Bunu da bir idman saymak lâzımdır; bunun içi nde yumurta ile şekerin uzun müddet, sapsarı iken sonradan keten beyazlığını alıncıya kadar dövülmesi lâzımdır. Feylosof o tatlı ameliyeyi, elinde kâse ve kaşık, evin içinde hem konuşarak, hem odadan odaya gezerek keyifle tamamlar. Süt konarken kâsenin ılık, hassalı, güzel kokulu, pek süslü, kalın, koyu, macunlu bir köpükle taşaacağı sırada, fırsatı kaçırmaz, seyirine koşardım. Hattâ bu satırları yazdığım dakiakda hayalim manzarayı o kadar iyi canlandırıyor ki köpüğün şekli, şen hisirtisini bile işittiğimi sanıyorum ve eleğimsağmal tepe camlarıyla süslü sırça kubbeciklerin kurulup catladıklarını görür gibi oluyorum!

Şairi nyine kendi elile yapıp misafirlerine yedirmekten hoşlandığı bir patates salatası vardır ki lezzeti damak hatıralarımın unutulmaz kısmında yer almıştır; patates ve salata bahsi olunca aklımdan geçirmedeğim azdır. Onu yapma için patatesin, çukur yerleri penbems, yine penbe hareli, kehribar sarısı, en iyi cinsini ve zeytinyağının da birinci derecede yıkanmış tam asitsizini seçmek, her nefis, mükemmel yemek gibi bunda da harcın üstün kalitelisini kullanmak icap eder. Feylosof, onları bulduktan sonra on, on beş haşlanmış taze yumurtanın sarısını kaşığın tersile döver, döver, toz haline getirirdi. İşte, galiba o tozun içine karışması ile,

herkesin bildiği ve hiçe saydığı patates salatası eşsiz bir yemek bir «feylosof beğendi» olup çıkardı.

«Püryan», ne soğan, ne sarımsak, yabancı hiçbir nesne katılmadan, kendi başına tencere içinde suyunu çekip akik gibi kızaran bir et yemeğidir. Sanırsınız ki hangi eti alıp o şekilde pirsirseni zsis de bunu yapabilir, bu lezzeti verirsiniz. Yapamazsınız, veremezsiniz. İşin içinde gizli bir hüner, bir piif noktası vardır ki, onu ancak gerçekten ustası (Serab-ı Ömrüm) şairi — bilirdi.

GEL... DAHA YAKIN GEL...

*Bu gece yine bir garip hüznüm var,
Sohbetinle yaşat hâtıratımı.
Gamla bunalmasın!. Birkaç günüm var
Senlendir şu bezgin hissiyatımı.*

*Değil mi?.. Bir zaman genç idim,
şendim?..
Dilberler içinde seni beğendim.
Gel nazlı sevgilim!.. Gel dilpesendim!
Bana naklet, geçen şen hayatım!*

*O güzel başını göğsüme daya,
Bir müddet bakalım, şu tolu aya (1).
Neş'e-i hüsnünle, gel, doya doya
Bir daha göreyim kâinatımı!..*

Amman / Şark-ul-Ürdün
14 Kânunusani 1936

(1) Tolu ay: Bedr-i kâmil olan ay.

★

HUMMA-Yİ AŞK

*Hastayım, yalnızım, seni yanımda,
Sanıp da bahtiyar ölmek isterim.
Mahmur-i hulyayım; câm-ı lebinden
Kanıp da bahtiyar ölmek isterim.*

*Bir olmaz emelin düştüm peşine,
Vurulduğum hüsnünün şen güneşine.
Kara gözlerinin aşk ateşine,
Yanıp da bahtiyar ölmek isterim.*

*Tali'in kahrı var her hevesimde,
Boğulmuş figanlar itrer sesimde.
O nazlı ismini her nefesimde
Anıp da bahtiyar ölmek isterim.*

Bebek, 1 Ağustos 1328

